

A perbeli akadály a fuvarozás körén kívül felmerült ok által előidézett akadálynak minősül, hiszen a felperesi vasúttársaság érdekkörén kívül merült fel, azt egy külföldi vasúttársaság fogadási elégtelensége okozta.

Alkalmazott jogszabályok: Ptk. 4. §. (1) , 1996. (X.15.) Korm.r. rendelet (VÁSZ) 21. §. (1), VÁSZ 2. §. (1) , kiegészítő feltételek (üzletszabályzat) 137. KF. pontja

Győri Ítéletábra : Gf.IV.20.129/2006/4. szám

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes javára várakozási díj címén 120.120,- Ft-ot és ennek 2005. július 14. napjától a kifizetés napjáig számított 5 %-os kamatát, perköltség címén pedig 19.200,- Ft-ot.

Határozata indokolásában megállapította, hogy az alperes 2004. április 6. napján két fuvarmegbízást adott a felperes részére vashulladék - Szlovénián keresztül - Olaszországba szállítására. Az alperes április 6. napján reggel 6 órától délután 13.30-ig Ajkán elvégezte az egyik szállítmány berakodását, azonban a felperes a küldemény felvételétől és továbbításától az időközben életbe lépett 172. számú forgalmi korlátozásra hivatkozással – mely a Szlovénián keresztül Olaszországba történő áruszállításra vonatkozott – elzárkózott. A küldemény tényleges továbbítására a korlátozás feloldása után, 2004. április 12-én hajnalban került sor. A másik szállítmány berakodására Szombathelyen, április 6-án délelőtt, az alperes ipari vágányán került sor, majd a felperes alkalmazottja délután szóban közölte, hogy az áruforgalmi korlátozás miatt nem tudja a küldeményt továbbítani. A továbbításra a korlátozás feloldása után, 2004. április 13-án került sor.

A megyei bíróság álláspontja szerint a felek között nemvitásan nemzetközi vasúti árufuvarozási szerződések jöttek létre. E vonatkozásában a Ptk. 506. §. (1) bekezdése, a 153/1996. (X.15.) Korm.r. 1. §. (2) bekezdése, a Nemzetközi Vasúti Fuvarozási Egyezmény B. függelék (CIM) 10. cikke értelmében a belföldi jog az alkalmazandó, így az irányadó jogszabály a 153/1996. (X.15.) Korm.r. (VÁSZ). A rendelet 21. §. (1) bekezdése szerint, ha a fuvarozás megkezdése, vagy a feladott küldemény fuvarozása akadályba ütközik és segélyútvonal áll rendelkezésre, a küldeményt a szerződés eredeti feltételei szerint azon kell a rendeltetési állomásra fuvarozni. A (2) bekezdés úgy rendelkezik, hogy ha a fuvaroztató a fuvarlevélben fuvarozási akadály esetére előre rendelkezést adott, vagy az akadály felmerültekor az árukísérő rendelkezik, a vasúttársaság e rendelkezésnek megfelelően jár el. Az üzletszabályzat e rendelkezéshez kapcsolódó 137. KF. pontja szerint ha a vasúttársaság bizonyítja, hogy az akadályt a fuvarozás körén kívül felmerült ok idézte elő, a VÁSZ 29. §-a szerinti kötelezett a fuvarozó ezzel kapcsolatban felmerült költségeit, szolgáltatások díjait (az akadály felmerüléséig járó fuvardíjat, várakozási díjat stb.) köteles megfizetni. Az utasítást kérő értesítés elküldésének napját követő 48 óra elteltétől, - ha a fuvaroztató (feladó) eddig az időpontig végrehajtható rendelkezést nem adott – a vasúttársaság várakozási díjat számít, továbbítandó küldeményeknél az utasítás megérkezését követően a tényleges továbbításig, de legfeljebb a továbbításra alkalmas első vonat menetrendszerinti indulásáig.

A várakozási díj mértékét a VÁSZ II. pont r. A/ függelék 5. fejezet 12. pontja tartalmazza.

A megyei bíróság megítélése szerint a felperes kétséget kizáró módon igazolta, hogy az árufuvarozási korlátozást fuvarozási körén kívül felmerült ok idézte elő, mivel az olaszországi vasutak elégtelen fogadása miatt lépett életbe először a 171-es, majd a perbeli küldeményeket érintő 172-es korlátozás. Megállapítható, hogy felperes segédútvonalat nem tudott igénybe venni, mivel más útvonal Olaszország felé már nem állt rendelkezésre, így csak a küldemények feltartóztatására volt lehetősége. Igazolta a felperes, hogy a szombathelyi küldemény vonatkozásában az első továbbításra alkalmas szerelvény 2004. április 13. napján indult.

Az alperesi hivatkozással szemben a bíróság úgy foglalt állást, hogy a 2004. április 5. napján 16 óra 20 perckor elrendelt 171-es számú korlátozás alapján nem volt előre belátható körülmény az, hogy másnap újabb korlátozás kerül elrendelésre. E körben a tájékoztatási kötelezettség kiterjesztően nem értelmezhető, ennek elmulasztására az alperes nem hivatkozhat.

Az alperes által bejelentett tanúk sem vitatták, hogy a korlátozásról az értesítés szóban megtörtént. Ezt követően a felperesnek az alperes utasításai szerint kellett eljárnia. Az alperes intézkedésre jogosult munkavállalói a fuvarlevelekben, illetve az akadály felmerülésekor ilyen utasítást nem adtak. E körben a bíróság H. F. tanúvallomását úgy értékelte, hogy az csak csekély súllyal esik latba, mert nem érdektelen, ő az alperes egyik tulajdonosa. Emellett a vallomással nem tettek egybehangzó nyilatkozatot az ügyintézés ténylegesen elvégző tanúk.

Alperesi utólagos rendelkezés hiányában a felperes a várakozási díjat jogosan számolta fel, annak összegszerűsége is helyes.

Az ítélettel szemben az alperes fellebbezéssel élt, kérve az ítélet megváltoztatását és a felperesi kereset elutasítását. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe a Ptk. 4. §. (1) és a VÁSZ 3. §. (1) bekezdését sértő felperesi magatartást. Amennyiben a felperes tájékoztatta volna az alperest, hogy április 5-én az olasz vasutak fogadási elégtelensége miatt elrendelésre került a 171-es számú korlátozás, úgy a vagonok berakására sem került volna sor. Az alperes álláspontja szerint a várakozási díj, mint jogintézmény célja az, hogy a berakással késlekedő fuvaroztató terhére szankcióként szolgáljon, ugyanakkor a perbeli tényállás esetében, tehát amikor a vasúttársaság által elrendelt forgalmi korlátozás miatt került sor a küldemények késedelmes továbbítására, a várakozási díj alkalmazását nem teszik lehetővé a jogszabályok. A másodfokú eljárás során fellebbezését kiegészítette azzal, hogy a megítélése szerint tisztázandó, hogy jelen perben a kiegészítő feltételek (KF) szabályai alkalmazandóak-e és ezek miként értelmezendők.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az ítélet helybenhagyását kérte.

Az alperes fellebbezése az alábbiak szerint alaptalan.

A megyei bíróság a per eldöntéséhez szükséges körben lefolytatta a bizonyítási eljárást, a beszerzett bizonyítékokat okszerűen mérlegelve helyes tényállást állapított

meg, döntésével az ítélet tábla - az alperesi fellebbezést érintő alábbi kiegészítéssel - egyetért.

A VÁSZ 2. §. (1) bekezdése szerint a vasúttársaság a vasúti áru fuvarozási szerződések e rendeltben nem szabályozott részletes feltételeit kiegészítő feltételekben határozza meg. A (2) bekezdés kimondja, hogy a kiegészítő feltételekre a Ptk. általános szerződési feltételekre vonatkozó előírásai az irányadók. A (4) bekezdés értelmében a vasúttársaság a kiegészítő feltételeket és a díjszabást üzletszabályzatba foglalja, míg az (5) bekezdés értelmében az üzletszabályzatot és annak módosítását a közlekedési, hírközlési és vízügyi miniszter hagyja jóvá. A vasúttársaság az üzletszabályzatot, illetve annak módosítását is a Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium hivatalos lapjában közzéteszi, továbbá a vasúttársaság ügyfélszolgálati és árufelvételi szolgálati helyein a fuvaroztatók részére betekintésre tartja, illetve lehetővé teszi megvásárlását.

A Ptk. 205. §. (3) bekezdésének 2004. április 6-án hatályban lévő, így jelen perben is alkalmazandó rendelkezése szerint az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten, vagy ráutaló magatartással elfogadta.

A felperes kiegészítő feltételei általános szerződési feltételeknek minősülnek, a felperes lehetővé tette, hogy az alperes - akinek a vasúti fuvarozás a tevékenysége fontos részét képezi - annak tartalmát megismerje, hiszen a kiegészítő feltételek a minisztérium hivatalos lapjában közzétételre kerülnek és a vasúttársaság ügyfélszolgálati és árufelvételi szolgálati helyein is megtekinthetők, megvásárolhatók. Az alperes a felperessel fuvarozási szerződéseket kötött, ezzel – figyelemmel arra is, hogy a felek között az alperes által is hivatkozottak szerint régóta áll fenn fuvarozási kapcsolat – a kiegészítő feltételek szabályainak ráutaló magatartással való alperesi elfogadása megállapítható. Megállapítható tehát, hogy a kiegészítő feltételek szabályrendszere a felek közötti fuvarozási szerződés részét képezte.

A megyei bíróság a bizonyítékok megfelelő értékelése útján állapította meg, hogy az alperes nem bizonyította, hogy az akadályról való értesítését követően a felperes felé megfelelő utasítást adott volna.

A KF.137. pont első fordulata arra az esetre kötelezi a feladót a költségek megfizetésére, ha az akadályt a fuvarozás körén kívül felmerült ok idézte elő. Ez a rendelkezés a VÁSZ 21. §-ával összhangban értelmezendő, hisz ennek kiegészítésére szolgál. A VÁSZ 21. §. (1) bekezdésének rendelkezésére figyelemmel megállapítható, hogy a perbeli akadály a fuvarozás körén kívül felmerült ok által előidézett akadálynak minősül, hiszen a felperesi vasúttársaság érdekkörén kívül merült fel, azt egy külföldi vasúttársaság fogadási elégtelensége okozta. Erre figyelemmel alapos a felperesnek a várakozási díj iránti igénye, mégpedig abban az időtartamban, melyre felperes felszámította, s abban az összegben, melyben meghatározta. Ebben a körben az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint a felperes megfelelően igazolta az első továbbításra alkalmas szerelvény indulási idejét, a díjtételeket pedig a szerződés részének tekintendő díjszabás tartalmazza.

Az ítéltábla nem osztotta a Ptk. 4. §. (1) bekezdésében, illetőleg a VÁSZ 3. §. (1) bekezdésében foglalt együttműködési, tájékoztatási kötelezettség felperesi megszegésére vonatkozó alperesi hivatkozását. Önmagából abból a körülményből, hogy az osztrák vasutak irányában sor került a forgalmi korlátozás elrendelésére, nem feltételezhető, hogy következő nap Szlovénia irányában is sor kerül ilyenre. Ennek közlése - figyelemmel arra is, hogy a fuvarozási szerződésben a felek Szlovénián keresztüli továbbításban állapodtak meg - nem volt elvárható a felperestől.

A fentiekre és a Pp. 253. §. (2) bekezdés első fordulatra figyelemmel az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta.